

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
hakki tarık us
Başlığı yer:
YAKIT MABAASI
Ankara Caddesi YAKIT Yurdu

1
ILK KANUN 1942
S A L I
Numara: 1165 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

FRANSIZ FILOSUNUN INTIHARINI HAZIRLIYAN SEBEBLER

FRANSIZ filozofunun Tulunda intiharından sonra kaybedilen insan ve mülküne etrafında münakaşalar yapılmaktadır. Mesela:

“Mademki Almanlara teslim edilmeyecekti, bu filo neden daha evvel, mesela mübarekenin imzalandığı zaman Cezayir limanlarına çekilmedi, neden mütefeklere itihak etmedi gibi mütefeklere itihak etmedi demektir. İlk bakışta bir vaziyet ifade eder gibi görünür hâdisenin tabiihi sandığı kadar basit değildir. Olması lâzım gelen değil, ancak yapılabilen hakkı kazanmış. Tulunda batan gemiler meselesini:

“Mademki gemiler Almanlara teslim edilmeyecekti neden daha evvel mütefeklere itihak etmedi demek bir bakımdan yerindedir. Fakat mütefekte yapan Fransızın niyetleri, hayatı anlayış tarzı, ve harbin gelişme şartları gözönüne alınacak olursa filonun Tulon limanında kapalı kalmasının psikolojik sebepleri meydana çıkar. El yazı tezekkürle politik kararlarda aramızda çok defa bu açıklık, bu ayrılık mevcuttur. Fransız filozofunun hazin âkubetini hazırlayan sebepler her şeyden evvel Vişi Fransızın harp neticeleri hakkındaki düşüncesi ile alakalıdır. Buna Peten ile birlikte başlama gelenlerin politik temayül - lerini de ilâve etmek lâzımdır.

Fransa mübarekenin kabul ettiği zaman Vişi şöyle bir mantık çerçevesi içindeydi:

“Harb kaybedilmiştir. Fransa kendini kurtarmalıdır. İngiltere on beş gün sonra teslim olacaktır.”

Vişi mübarekenin imzalandığı zaman artık nihai zaferin nihai cephesinde olduğuna inanıyordu. Mütefekte şartlarını Fransız generalleri ile görüşen Alman heyeti hava hücumları bakımından İngiltere üzerinde müessir olacak bazı üslerin elde edilmesi için ısrarla mütefeklere ıleri sürdükçe Fransız muraahhasları onlara şu cevabı veriyorlardı:

“Neden bu kadar ısrar ediyorsunuz, bu kadar telaşa ne lüzum var. 15 gün sonra İngiltere de nasıl olsa teslim olacaktır. Her şey elinizde geçecek! Mütefekte müzakerelerini yapın Alman heyeti harbin neticesi hakkında Fransızlar kadar nikbin değil.”

Vişinin siyasi faaliyetinin başlan - gıcı böyle bir farazyeye isinat eder. Tabii bu şartlar içinde Vişinin mütefekler cephesinin kuvvetlendirecek hiç bir unsur ejinden çıkarmasına imkân yoktu.

Filo böylece Tulonda kaldı. Hatta Meslekkebir hâdisesi dolayısıyla Vişi mühvere çok yakınlık gösterdi. Aynı zamanda Vişinin politik ve sosyal nazariyeleri ile mühvere arasında bir itihak da mevcuttu. İngiliz düşmanlığında Vişi erkânı ile mühverciiler arasında pek fark yoktu.

Vişi erkânı da demokrasinin, kapitalizmin, sosyalizmin, liberalizmin, masonluğun aşmamsız düşmanıydı. Peten toprağa dönüş nazariyesi ile Almanyamın, Almanya dışındaki memleketer hakkındaki düşüncesi arasında da tefavuk vardı.

Vişi erkânı, Fransanın Arın Kliterinin yanında ikinci sınıf bir devlet olarak yer aldığı kara Avrupası nun birinci sınıf devleti olan Almanya ile İngiltere arasında ki tezatların mesuliyetini omuzlarına yüklediğine kanaat idiler. Bunun için İngiltere ye - ne Almanya ile bir anlaşmaya var. mayı sulhun garantisini sayıyorlardı. Fakat harp süratle nihayetlenmedi.

1940 ilkbaharında Vişi Fransızın 1

RUSLAR Voronejde de taarruza geçtiler

Almanların ölü ve yaralı zayiatı 153.300 ü buldu

Alman mukavemeti her tarafta gittikçe artıyor

Moskova, 1 (A.A.) — Sovyet ordusu, Alman kuvvetlerini imha etmek üzere Stalingradın batısında Volga ile Don arasında bu kuvvetlere muvaffakiyetle hücum etmektedir.

Diğer taraftan Sovyet kıtaları, 800 mil gimalde taarruzlarında Velik - Lüklinin ötesinde Letonya hududuna doğru süratle arazi kazanmaktadır. Almanlar, Sovyetlerin üçüncü bir taarruz yapmakta olduklarını ve bu taarruzun Voronej bölgesinde yapıldığını söylemektedirler. Fakat Sovyet kumandanlığı bu hususta su - kut etmektedir.

Stalingradta geçen haftanın salt günündenberi 20.000 Alman öldürülmüş ve merkez cephesinde 7.500 Alman makûl düşmüştür. Bu suretle Sovyetlerin yapmış oldukları iki taarruz esnasında düşmanın ölü ve yaralı olarak zayiatı, 153.300 kişiye bağlanmaktadır. Sovyet kıtaları, pazar günü Stalingrad hattı üzerinde 4 ilâ 6 mil ilerlemişlerdir. Halihazırda müdafaa hatları içinde çarpışmaktadır.

General Jukof kıtaları ile tank - ları, Rijeve ve Velik - Luki arasında Alman cephelerini zorlamış ve düşmanın mukavemetini kırmışlardır. Şimdi mütemadiyen ilerlemektedirler. Bununla beraber Almanların mukavemeti, her tarafta gittikçe artmaktadır.

Stalingradta fabrikalar mahallelerinde ve hatla Sovyet kıtalarının Almanları birçok mevzilerden çıkarmış oldukları cenup varoşlarında çok şiddetli savaşlar yapılmaktadır.

Almanlar, merkez cephesinde yapmakta oldukları karşı taarruzlara ihtiyat kuvvetlerini sokmakta ve daha fazla insan kaybetmekten başka bir netice elde edememektedirler.

(Arkası: Sayfa 2, Sütun 5 de)

İstanbul mebusu Sadettin Uray bir aş evinde — fakir bir kadına yemek veriliyor.

Kızılay aşevleri açıldı

17.000 fakire her gün sıcak yemek verilecek

Bu hayırlı işe zenginlerimizin yardımını bekliyoruz

**Gadalkanal'da
çarpışmalara
Üniformalı Japon
kadınları da
iştirak etmiş!**

Akron, 1 (A.A.) — Ohio Salomon adalarından dönen Ameri - kan bahriye silâhendazlarının anlatıklarına göre Gadalkanal vuruşma - larına üniformalı Japon kadınları da iştirak etmişlerdir. Burada ekseriya aarp ormanlıklarda ağaçlar arasına gizlenmiş Japon nişancıları esir alınmış ve bunların kadın oldukları anlaşılmıştır.

Kızılay tarafından gehrin muhtelif - Veeptlerinde kurulan halk aşha - neleri bugünden itibaren faaliyete geçmiş bulunmaktadır.

Kızılay bu işe 700 bin lira gibi muazzam bir tahsisatla girişmiştir. Bu paranın yedi bin lirasını Kızılay, 200 bin lirasını ticaret odası varidat fazlasından vermiştir. Karagümrük, Topkapı, Lâleli, Eyüp, Beşiktaş ve Üsküdar'daki aşhaneler eski medreselerin tamiri ile vücuda getirilmiştir. Kasımpaşa'da bu işe elverişli bir bina bulunmadığı için yeniden inşasına başlanmıştır. Bu aşhane de bir haf - taya kadar faaliyete geçecektir.

Dün Beşiktaş aşhanesinde 1470, Karagümrükte 1750, Eyüpte 1900, Topkapı ve Lâlelide de 4 bin fakire sıcak yemek dağıtılmıştır. Bugün ver - gelen yemek kavurmalı bulgur pil - vıydı.

Kızılayda, bu işle meşgul olmak üze - re İstanbul mebusu Sadettin Urayın reisliğinde teşekkül eden komite bü - tün bu işleri 3 ay gibi kısa bir zaman da başarmıştır. Aşhanelerin bu kıtlık - ı erkazı tamamen temin edilmiştir. Nohut, fasulye, bulgur, mercimek - brokları hazırlanmıştır. Buna naza -

ran bu kıtlık 16300 fakirin işeş temin edilmiş demektir. Aşhanelerin bulun - duğu semtlerdeki fakir ve muavenete muhtaç halkı, kaymakamlar ve kaza - partî reisleri seğmektedirler. Her nü - fus başına günde kırk paradan olmak üzere ayda 31 kuruş almaktadır. Komite bu usulü de fakir, fakat izze - ti nefsi yüksek kimselerin hiç değile - bir ücret mukabilinde yemek alması telâkki etmeleri için vazeylemişti. Maamafih bu 31 kuruşu da veremiy - cek halde olanların bu paralarını da kızılay ödemektedir.

Aşhanelerde bugünkü tevziat bir - hayli sevinçli ve zevkli olmuştur. Yüz - lerce fakir, kadın ve erkek ellerinde - birer kâğıt aşhanelere müracaat et - mis ve sıcak bulgur pilâvlarını alarak - müllete, devlete ve kızılaya hayır du - şlarında bulunmuşlardır. Bu fakirlerin bir çoğunda tabak ve sahan bile yok - tu. Bir kısmı da yemeklerini küçük - tenekelerde ve gazete kâğıtlarına koy - durtmaktaydılar.

Artık bu hayırlı işe, zenginlerimi - zın ve tüccarlarımızın iştiraklerini beklemekte olduğumuzu zannederiz ki ilâveye lüzum yoktur.

Japonyada Deniz kuvvetleri kumandanları arasında Değişiklik yapıldı

Tokyo, (EP.) — Japon deniz kuv - vetleri yüksek kumanda mevkilerinin - de değişiklikler vuku salı günü ilan edilmiştir. Japon deniz harp kuvvet - leri matbuatı gemi amiral Ogawa top - yekün harp idaresi araştırma ensti - tüsü müdürlüğüne, ondan açılan mat - buat sefiğine kontramiral Hideo Yano, Japon deniz uçakları umumî ka - rargâhı sefi visamiral Kikiga Kato - giri yüksek harp şurası azalığına, on - dan açılan karargâh sefiğine vis - amiral Hisiro Tsukahara nakli ve tay - in edilmişlerdir.

Bunlardan kontramiral Hideo Yano 49 yaşındadır ve Japon amirallerinin en gençlerinden birisidir. Kontramiral bundan evvel "Nadato", harp gemisi - nin komutanıydı. Her sene olduğu gibi ordu da 1 ilkbahardan itibaren müteber olarak bazı değişiklikler yapılmıştır.

leri sürdüğü politik hareket kaideleri zamanla istikamet değiştirmeye me - bur kaldı. Çünkü Fransa ile Almanya arasında bir sulh yapılmadı. Harp uzadı ve İngiltere teslim olmadı. Za - man geçtikçe cephesinde tek başına kalan İngiltere, Rusya ile, Amerika ile işbirliği yaptı ve Vişinin nihai za - fer hakkında koyduğu teşhisin doğru olmadığını meydana çıkı. Harp uzu - yor, fakat harbin sonunda Fransanın işbirliği yapacağı memleket belli ol - mıyordu. Vişi mütefeklerle mi, mü - verle mi işbirliği yapacaktı?

1940 da İngiltere teslim olsaydı Vi - şinin hesapları sağlam çıkacaktı. Za - ferin hangi tarafa ramolacağı hakkın - da Vişinin kati bir hükmü veremama - sı ona bir bekleme politikası ilham etti. Bu devrede Vişi Fransası Fran - sayı nihai safhaya kadar toplu bir kuvvet halinde bulundurmamak istiyor - du. Şimali Afrikanın ısgalından son - ra Vişi erkânından amiral Darlan ni - haf zafer hakkındaki hükmünü verdi. Fakat Vişi Darlanın görüşüne isti - rak etmedi. Filo Tulonda kaldı ve bil - öğimiz intihar hâdisesi vukua geldi.

SADRI ERTEM

Müttefik ordular Tunusu çember içine alıyor

Almanlar müdafaa plânlarını çok iyi tanzim etmişler

Newyork, 1 (A.A.) — Şimali Afri - kadaki Amerikan umumî karargâhın - dan alınan haberlere göre, İngiliz kı - taları, müttefik orduların küllü kuv - vetlerinin doğusuna uzak bir mesafe - de bulunan bir mühver uçak alanını zaptetmişlerdir. Amerikan müşahit - ler, bu uçak alanının Tunus gehrinin varoşlarından birinde kâin olan Tu - nus alanı olduğunu zannetmektedirler. Müttefik orduları, halihazırda Tunus gehrinin çember içine almaktadır. Zirhli Amerikan alayları tarafından desteklenen birinci İngiliz ordusu, Almanlar tarafından mayın dökülmüş olan tarlalarda hareket yapmakta olmasına ve mühver uçakları tarafın - dan yapılan mütemadi hücumlara rağmen devamlı surette ilerlemektedir.

Müttefiklerin cephe hattı, şimali - şimali sahili üzerinde Tabarkaya pek az mesafede kâin bir noktadan Biz - riteye kadar uzanmakta, cenup doğuya doğru Matur yakınında bir noktaya kadar içeriye kıvrılmakta ve Bizertin cenup batısından geçerek Cedeysa, yoluyla Tunus şehrine 10 mil mesafe - de bulunan bir noktaya varmaktadır.

Askeri mahfillerde beyan edildiği - ne göre, Almanlar, müdafaa plânla - rını çok iyi tanzim etmişlerdir. Bütün yolları ve köprüleri mayın dökülmüş - tür. Her tarafta mitralyöz yuvaları vardır. Almanlar, hafif ve orta hacim - de tanklar kullanılmaktadır. Müt - tefiklerin Bizerte üzerine yapacakları hücumun (hiç olmazsa Tunus şehrine karşı yapılan hücum derecesinde) te - rekki etmekte olduğu beyan edilme - ktedir.

Tulonda tersane işçileri ayaklandı

Terhis edilen teknisyenlerin
Almanya'ya gitmeleri emredildi

Vişi, 1 (A.A.) — Tulon tersanesin - de işe tekrar başlama emri üzerine bir ayaklanma hareketi olmuştur.

Madrid, 1 (A.A.) — Ortada dolayan bir sayıya göre, Himler, Fransayı mühvere bağlamak için nihai bir se - kil bulmak üzere Lâval ile müzakere - lerde bulunmaktadır. Lâval, terhis - edilmiş olan bütün teknisyenlere Al - mayada çalışmak üzere kendilerini kaydetmelerini emretmiştir. Bu - nula beraber Almanlar, Lâvalden pek fazla memnun görünmemektedir. Tamamile Alman kontrolü altında bu - lunmakta olan Paris radyosu, Lâvali Fransız filozofunun kendi kendisini ba -

ırmasından mesul olmakla itham et - mektedir.

TULON TERSANESİ KAPATILDI
Vişi, (EP.) — Yarı resmî bir kay - naktan bildirildiğine göre, yeniden işyeri hale getirilmesindeki güçlükler - den dolayı Tulon tersanesi şimdilik kapatılmıştır. Yalnız mühendisler, (dare memurları, teknik müşahdem - ler ile elektrik, gaz ve su idarelerine mensup memurlardan başkasının ter - saneye girmesi yasak edilmiştir. Vis - amiral Martuva, tersaneenin yeniden işleyebilmesinin ne gibi şartlara bağ - lı bulunduğunu bir komünike ile ilan - edileceğini bildirmiştir.

İnviliz tebliği Elâgeyle civarında Devriye faaliyeti oluyor

Kahire, 1 (A.A.) — Ortaşark İn - giliz kuvvetleri bugünkü salt müte - rek harp tebliği:

Devriyelerimiz Elâgeyle yakınların - da faaliyet göstermişlerdir. Dün batı Sirenayka üstünde hafif hava faaliyeti - olmuşt ve düşman ıleri hatları üzerin - de avcılarımız tarafından iki Messer - şmit 109 düşürülmüştür.

Bir gece evvel avcılarımız Bingazi üstünde bir Yunkers 88 düşürmüştük - ve Elâgeyle yolunu mitralyöz yaylı - mma tuşmuşlardı. 29.30 saatlerin - gecesi Bizerte dokları yeniden bomba - lanmıştır. Dün Pantelarya adası ci - varında bir mühver ticaret gemisine taarruz edilmiş, tam bir bomba isabe - tile gemide infilâk çıkmıştır.

Av - bomba uçaklarımız Sicilyada Komiso ve Gela iniş alanlarına taar - ruş etmişler ve önemli hasarlar yap - mışlardır.

Bu ve başka hareketler sonunda u - çaklarımızdan ikisi eksiktir.

General Sikorski Newyorkta

Londra, 1 (A.A.) — Reis Ruzve - tin şahsi daveti üzerine Londradan ayrılan Polonya başvekil ve başko - mutanı general Sikorski, bugün New - yorka varmıştır. İki devlet adamı a - rasında önemli müzakereler yapıla - caktır.

Amiral Labord ölmemiştir! Kendisinin Alman - lar tarafından hapsedildiği bildiriliyor

Berlin, 1 (A.A.) — Röyter:

Alman sözcüsü dün akşam şu de - mekte bulunmuştur:
Tulon donanması kumandanı ami - ral Labord ölmemiştir. Donanmasla - birlikte batmağı kararlaştırmıştı. Fak - kat mareşal Peşenin vermiş olduğu talimat kendisini son dakikada bu ka - rardan vazgeçirmişti.

Barselon, 1 (A.A.) — Röyter:
Fransız bahriye kaynaklarından öğrenildiğine göre, Tulon donanması kumandanı amiral Labord, Almanla - rın elinde bulunmaktadır. Sivil ola - rak Aix - Em - Provence'da hapsedil - miştir.

Eulgaristanda

İkimuhtekir müebbed kürek cezasına çarptı

Sofya, (EP.) Sofya yakınında bir köyden iki tüccar aleyhine ikame edil - len ve birkaç gündenberi Sofya adli - yesinde muhakemesi görülen bir un - vurgunculuğu davasında salt gün - dük karar verildi. Maznun Boşlof ve İva - nof kara borsada yüksek fiyatla 5000 kilo un sattıklarından dolayı müebbed kürek cezasına çarptı. Müddet - umumi bu iki maznunun ölüm ile cezalandırılmalarını istemiştir.

ŞEHİRDE
YURDDA
DÜNYADA
24
SAAT

Şehirde:

* Belediye neşriyat işleri müdürü Eşref Şefik tramvay, elektrik idaresi neşriyat müdürlüğüne tayin edilmiştir.

* Hasköyde, şark değirmenlikleri setine ait değirmende 4300 kilo Kapa budağı bulunmuştur. Değirmenler bu budağı aylarca evve ofis tarafından verilen budağıları raddıman fazlası olduğunu iddia etmişlerdir. Halbuki tankıka bu kadar budağı raddıman fazlası olamaz. Budağı gösterdiğinden bu budağıların de suretle biriktirildiği hakkında müddetlemlilikçe tahkikatla bağlanmıştır.

* Balıklar cemiyeti vali Lütfi Ki, darın hayırlı bir teğebbüsü ile fakir semtlerde haftada iki üç gün yarı fiyatla balık satırmağa karar vermiştir.

* Askerlerimize küçük teberrude bulundurulması ve fakir halka muhtaç mektep talebesine gıda maddesi dağıtılması hakkında yardımseverler cemiyetinin Ankaradaki umumî merkezinde verilen kararların tatbikine geçilmek üzere.

* Memurlara verilecek olan şeker tevzi işini görüşmek üzere dün vilyette vali muavini Ahmet Kınıgın başkanlığında bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda şekerin memurlar kooperatifleri tarafından dağıtılması kararlaştırılmıştır. Memurlar kooperatifleri Kadıköy, Üsküdar, Beşiktaş, İstanbul ve Beyoğlunda olmak üzere semt şubeleri açacaktır. Şeker 130 kuruşa satılacaktır.

* Keman üstadı nadir yetmiş orkestra şefi ve musiki hocası olan Masro Kapoçelli dün ölmüştür.

Yurtda:

* Kömür tasarrufunu temin etmek, hem de trenlerde lüzumsuz ızdıhamı önlemek için yakında alınacak bir kararla seyahatler tahdit olunacaktır. Düşünülen şekli şöyledir: "Trenlerde seyahat vesikaya tabi tutulacak ve seyahat etmek mecburiyetinde kalanların bunun müberrur olduğuna dair vilyetlerden birer tezkere alacaklardır."

Dünyada:

* Çekoslovakya'daki Fransız garnizonunun büyük bir kısmı İngiliz Somalisine geçmiştir.

* Birkaç düşman uçağı dün, İngilizlerin cenup ve cenup batı bölgeleri ne taarruz etmişlerdir. Bomba atılmış, fakat top ve mitralyöz ile ateş edilmiştir. Bir kaç yaralı bulunmuştur.

* Fransız millî komitesi Reünyon adasının savanan Fransızlara iltihav ettirildiğini bildirmiştir.

* Cezayir radyosu, iki Fransız denizaltısının Cezayir limanına girdiğini bildirmiştir.

* Birleşik Amerikanın harp donanmasına ve ticaret filosuna birçok gemiler iltihav etmiştir. Bunların arasında yüksek tonajda bir petrol gemisi ile iki korvet vardır.

* İran hükümeti, İran malîyesini yeniden ıslah etmek üzere bir Amerikan heyetinin gönderilmesini istemiştir. Heyeti teşkil etmek üzere Dr. Artür C. Millsaugh iltihav edilmiştir. Mualleyhin sekiz muavini bulunacak ve heyet teşekkül eder etmez yola çıkacaktır.

ŞEHİR TIYATROSU

KOMEDİ KİSMİ
Saat 20.30 da
ASRİLİŞEN BABA
Cumartesi ve Pazar
günleri

Yalnız iltihabat şubesinde gizli bir yazı almış olan Şimit isminde bir yüzbaşı casus kadının yüzündeki maskeli sıyrık attı. Hüviyetinin anlaşıldığını gören Jülyana bir yolunu bularak Fransadan kaçtı ve kapağı. Zürlüğe attı. Bu kadını oradan kaybolduğunu Barons haber verene de gene bu Şimittir. İşte bu kadar.

Udayım hâlâ düllünceler içerisinde ağzını açıp da bir kelime bile söylemediğini görünce sözünde devam etti:

— Daha anlamadım değil mi? Öyle ise bir kelime daha söyleyeyim. Bu bir kelime ile her şeyi anlayacaksınız. Yüzbaşı Şimit, Jırardan başkası değildir.

Uday hayırdır!

— Nası, Jırar mı?

— İşte böyle dostum, ötekine Bravn isimle andığımız teğmene gelince, o da Amsterdamda zengin bir fabrikatörün oğlu olarak Von Bronmerdir. Zavallı Jırar, şimdi zihnin de garip bir şüphe doğuyor, bu ölüme anlaştığım maceranın sonu olmasın!

Udayım düdükleri, kendi kendine

Mahkeme Salonlarında

İki Çingene kızının marifeti

Anadolulu helvacıları sinemada nasıl soymuşlar?!

ESMER tenlerinden, simsiyah saçlarından ve kırlı boyunlarından her ikisinin de çingene cinsinden oldukları ilk hakikate anlaşılmıştı. İkisi de renüz yirmi yaşına gelmemişlerdi. Daha tombul ve güldüğü dışlarının iltihamsızlığı sırtına diğerlerine nazaran daha yaşlı, daha mütebakkim tavırlıydı. Arkadaşını tamamiyle tesir altında tuttuğu pek barizdi.

Her ikisi de gılgıça meraklı idiler. (1). Ayaklarında mantar takıldıkları bobsitil ayakabılar vardı. Fakat hepsi bu kadar.

Üst tarafını ne siz sorun, ne ben söyleyeyim.

Tombul olanının sırtında daracık, incecik ve —haddinden fazla— kısacık bir palto vardı. Kırlı basma enfarisnin etkileri paltosundan hemen hemen bir karış aşağıda kalmıştı. Çorapları erkek çorabıydı. Üst tarafını rınt kıvraklar ayakabılarına kadar indirmişlerdi.

Başlarında da sinema artistlerinden Hedi Lamanın modası olan şekilde kırlı bezen birer sarğı vardı. Vel-hasi her ikisi de pek güllünc vazyetleyleydiler. Diğerinin paltosu da yoktu. Yağmurdan sırsıkam olmuşlardı. Adıyenin nisbeten soğuk olan birinci kat koridorunda titreyiyorlardı. Et-raplarını birkaç meraklı alınca beçir ki, galiba paltosuz olan arkadaşından utanmış olacaktı ki:

— Kardeş, diye yüksek sesle söylendi, sen de ne diye paltonu almadın?

Öteldi hemen birbirine bitişecek ka-aar kaadığı omuzlarını biraz daha büküp, evvelâ anladığı, sonra bir cenbire:

— Ne bileyim havanın böyle bozacığını. Bileseydim giyerdim. elbet...

Sabahayın güneş bile açmıştı. Bu konuşma beni acı acı güldürdü, hangi acık hava, hangi palto? Hava asıl sabahayın fazla yağışlı idi. Sonra ilkinin teğmenin son günlerini de kim paltosu olduğu halde tırlı gırlı sokakla çıkardı.

Biraz sonra bir polis memuru elin deli evrakla aşağıya indi ve iki çingene kızına a-kalariadan gelmelerin isaret ederek sulh ceza mahkemesine girdi.

Biraz sonra da mahkemenin kapıları açıldı ve kızlar içeriye çağırıldı. İkiş de maznun yerine oturtulmuşlardı. Yanlarındaki davacı yerine de iki erkek geçmişti.

Bunlar kasketleri yağmurdan sekilleri kaybetmiş, ıslan hamal kıllı, ayakları yemenli iki delikanlıydı. Belliydi ki, Anadolu'lu olan davacılar, ya helvacı, yahut tahan pekmez satan esnaf takımıydılar. İddialarına göre, bu çingene kızları paralarını çalmışlardı. Evvelâ söz verilen başlarına geleni söyle anlattı:

— Geçen pazar günü idi, zannedersem hakim bey, arkadaşım Mehmet ile Şebzadebaşında gezerken bu kızlara rastladık.

Mehmet:

— Bak hele Hüseyin dedi, bu kızları alsak da sinemaya gitssek ne dersin?

— Guzel olur, dedim.

— Nasıl konuşacağız, dedi.

— Sen bana bırak dedim.

Hakim sözünü keşti:

— Konuştunuz, tanıştınız. Anladık, kısaca anlat.

— Peki efendim, nereye gideceğiz, dedik, sinemaya gitmek isteriz dediler. İhtilal sinemasında bir loca tuttuk. Akşam kadar film seyrettik. Sonra çıktığımızda lümbazlar yamıştı. Mehmet, kızları, odaya götürelim, dedi. Kızlar da kabul ettiler. Amma te bu yandı:

— Biz şimdi geleceğiz. Eve haber bırakmak lazım, dedi.

— Bırakmasanız olmaz mı? Diye dayattım:

— Olmaz, lakin siz bizi Beyazıtta bekleyin, bir saat sonra geliriz, dedi.

Kabul ettik, ayrıldık. Beyazıtta beklemeye başladık.

Hakim gülmeyi:

— Siz saatlerce beklediniz tabii.

Hüseyin de güldü, Mehmet kızlara bakışını önüne eğdi:

— Çok bekledik, sonra Mehmet celine baktı, ki cüzdanı yok. Bu kızların sinemada çaldığını anladık. Karakola koştuk.

— Ötüzünde kaç lira vardı.

— 25 liradan fazla, karakolda kızları yakalamışlar, gösterdiler. Bunlarırdı, dedik.

Her iki çingene kız da haklarını daki iddiaları gıddile reddettiler. Daha tombul ve daha atak olan:

— Yalan, yalan, diyorlardı, bunlar bize iftira atıyorlar. Biz sinemaya gittiğizdir. Eh enaller bedava film seyrediyor, dedik. Fakat sonra bizi rahatsız etmeye başlayınca, çıktık, gittik.

Onlarla gitmedik, diye kızışmışlar, bu iftirayı atıyorlar. Kabul etmeyiz. Diğer de aynı şekilde ifade verdi. Belliydi ki, arkadaş ne diyeceğini kendisine bir hayli uğraşarak öğretilmişti. Acele acele ve kurulum gibi söyleyerek sustu. Neticede mahkemeye, sabitleri çağırmağa karar vererek mahkemeyi başka bir güne bıraktı.

Tarafar dışarı çıkınca, çingene kızlarından daha tombul ve daha serbeş olan, Mehmetle Hüseyine doğrudan dönerek:

— Biz sizin bildiğiniz kızlardan değiliz. Ne yaparsanız, bizimle konuşamazsınız!

Diye bağırıp ve arkadaş ile birlikte kırta kırta yürüdük, gittik.

ADLİYE MÜHABİRİ

Temenniler:

Bir sokağın hali

Beyoğlunda Ağahannan cadde-sinin hali perisandır. Kanalizasyonların tamiri için açılan yerler bir türlü kapanamamıştır. Hele Be'ediyeh hastahanesine çıkan (Liva) sokağı geçilmez bir hal almıştır.

O kadar ki, burada bir kaza olmasa pek muhtemeldir. Beyoğlu gibi ıslak bir semtin tamir maksadıyla kazılan sokakları kısa bir zamanda eski haline çevirmek icabetmez mi? Belediyemizin bu geçilmez sokaklarla a'akadar olma-sını temenni ederiz.

BİR, İKİ NOKTA

Seyahatleri tahdit
Lüzumlu ve faydalıdır.

ANKARADAN gelen haberlerde yurtta seyahatlerin tahdit edilceği bildiriliyor. Bu karara göre seyahat edeceklerin bunun lüzumlu olduğuna dair vilyetlerden birer tezkere alacaklardır.

Bir komisyon tarafından incelenmekte olan bu kararın biran evvel tatbik mevkiline konulması tarafı-tarım. Son iki ay zarfında yaptığını Ankara seyahatlerinde bunun çok lüzumlu ve faydalı bir tedbir olacağı kanaatini edinmiş. Şöyle ki:

Anadoludan İstanbul gelenler çoğunluğu ticaretle uğraşan vatandaşlar teşkil etmektedir. Bunlar hem, ticareti hem zevk ve eğlence ihtiyacı için tatmin bakımından — fazla tren ücreti ödeyerek — İstanbul'a gelmektedirler. Harpten evvel de Anadolu'dan İstanbul'a gelenler bu hara piyasasından mal almış usul ve âdeti vardı. Fakat İstanbul'a tah-cüm bugünkü kadar değildi. Bunun sebebi tren seyahat esnasında ta-austığımız bir Anadolu'lu tüccar iltihattı:

Milî koruma kanununa fatura alıp vermek mecburiyetini koymuştur. Halbuki İstanbulda karaborsayı idare eden tüccarlar Anadolu tüccarına fatura vermemektedir. Çünkü faturayı verirse yarın öbürün kapana kilit-mesi ihtimali vardır. Herhangi bir teğmen, mal aları tüccarın iltiharı gibi vaziyetler kendisinin kanun pengesi-ne düşmesini temin edebilir. Bu itibarla bu gibi muhtekiller fatura vermek mecburiyetinden kurtulmak için Anadolu tüccarı ayağına çağırarak, buradan çıkartılacağı parayı alıp calavereli bir fatura uydurmaktaki vel-hasi işin cabucak haleetmektedir işte bu sebepten İstanbul tüccar aların vardır.

Anadoludan gelen trenlerin her üç mevkilinde de bu maksatla se-yahat eden vatandaşlar görüldü ve ta-nıdım. Bir göğü senelerce evvel İstanbul'daki tüccarlarla mektup ve tel-grafla muhabere edip mal aldıkları, bugün bu kolaylığı İstanbul tüccar-larına yansıtmadıkları söylediler. Vapurlarda da aynı vaziyetin olduğu muhakkaktır.

Bundan başka sırf keyif için seya-hat edenler de hayli yekün tutmak-tadır. İstanbul'daki ablasına misafir gelen, Sarıkamışta oğlunun nişanı-na giden, her bayram İstanbul'a taşınan kimselere de ayal trenlerde te-sadüf ettim.

Memuriyet dolayısıyla, hastalık, ö-lüm, mektebe girmek, yazın tatilde ailesinin yanına gitmek, kendisine ve ya mevkiline ait muhakemede hazır bulunmak, mecburi bir sebep tahdit da sehir değiştirmek gibi vaziyetler müstesna, seyahatleri tahdit ederse, bu hem kömür tasarrufunu, dolayısıyla taşıma vasıfalarını ve malzemenin daha uzun zaman kullanılmasını te-min edecek gibi iltihamı da önleyecektir. Bundan başka taşıma vasıfaları daha zaruri işlerde kullanılacaktır. Bu itibarla kararın kısa zamanda tatbikini temenni ederiz.

Yekta Ragıp ÖNEN

Pasifikte muharebeler şiddetini kaybetti

Vaşington, 1 (A.A.) — Salomon adalarında muharebenin şiddetini kaybetmiş olduğu ve Amerikalılarla Japonların Gadalkanadaki kıtalarının takviye etmeğe çalışmakta oldukları zannedilmektedir.

Kanton üzerinde Amerikan tayıyareleri 23 Japon uçağını düşürdüler

Çunking, 1 (A.A.) — General Stilve umumî karargahının tebliği: Kanton üzerinde cereyan eden çarpışmalarda Amerikan uçakları 23 Japon uçağı düşürmüşler ve muhtemel olarak 6 tanesini tahrip etmişlerdir. Hiçbir Amerikan uçağı kaybedilmemiştir.

Kanton üzerine yapılan bu hü-cüm, Amerikalıların taşıtlara, asker topluluklarına ve hava tesislerine muvaffakiyetle neticelendirdikleri, bey hücumdan biriydi. Kanton'da başka Hankov, Yovov ve Hankovun cenubunda Sieng şehirleri de hücumu uğramıştır.

Boğuş cephesinde

(Baştarafı 1. laci sayfa da)

Almanların şimdi herhangi bir ka-sabay terkederken her şeyi olduğu gibi bırakmakta oldukları öğrenilmiştir. Halbuki geçen sene Moskova'da ricat ederken oğomobilleri yakıyor, tankları tahrip ediyor ve kasaba-ları ateşe veriyorlardı.

Praha gazetelerinin muhabiri diyor ki:

Kalaç önündeki yaylada muazzam bir tank mezarlığı görülmektedir. Orada belki de 1000 kadar metrük tank vardır. Normandiye adı verilen avcı filosuna mensup olup Sovyetlerin hava kuvvetleri ile birlikte çalışmış olan 14 Fransız tayyaresi, dün Moskovada kısa bir cevalan yapıyorlar ve Almanlarla yapacakları çarpışmada, rıntı tabi olacağı ahval ve şerait ile fev hâsil etmek üzere mevzilerine hareket etmişlerdir. Fito topyekdün 20 subaya 40 astegmen veya erden mürekkep olup hepsi de cesaretle ve avallarıdan bazılarının parlak bir muvaffakiyetle 1940 senesinde vazifelerini ifa etmişlerdir.

KİYEVE SAVAŞLAR

Londra, 1 (A.A.) — Rijeve Sta-linradakkiler dercesinde şiddetli suvaşlar iltihaf etmektedir. Ruslar muhasara toplarının şiddetli bir bombardımanından sonra sehir hücumla almaktadırlar. Almanlar, müdafaa sistemini haline koymak için bütün kanalizasyonları tahrip etmişlerdir. Her ev, ufak bir kale haline gelmiştir. Ruslar, gizlice meydana çıkan bombardıman planörleri kullanmışlar dır. Yeni modelde birçok tanklar. Rusların, Almanların karşı taarruzlarını püskürtmelerine medar olmuş tür.

SOVYET ÖĞLE TEBLİĞİ

Moskova, 1 (A.A.) — Sovyet öğle tebliği:

Stalingrad cenubu dolaylarında bir çor düşman taarruzu arkıştırmış tür. Başka bir kesimde Almanlar ş blokhavzdan çıkarmışlardır. Stalingrad şimal batısında Sovyet kuvvetleri tahkim edilmiş bir mevki ile geçirmişlerdir. 250 Alman öldürülmüş ve on tank tahrip olunmuştur. Almanların boğ yere durdurmak istediği Stalingrad cenup batısındaki Rus perli hareketi devam etmektedir.

Moskova merkez cephesinde kuvvet lerimiz düşman mukavemetini kırmışlar, ilerlemişler ve birçok meskün yerleri iltihaf etmişlerdir. Bu yerlerin hepsi için ayrı ayrı iltihafı yapılmıştır. Düşman a-layının karargahı esir alınmış, tank lar bozguna uğratılmış ve bin kadar düşman askerî öldürülmüştür.

14 Fransız pilot Moskovaya gittiler

Moskova, 1 (A.A.) — "Normandi", Fransız avcı teşkiline mensup 14 pilot Sovyet pilotlarının yanına çarpışmak için Moskovaya gelmişlerdir.

Devlet Limanları İstetme Umum Müdürlüğünden:

Mefsih İstanbul rıhtım, dok ve atrepe şirketi tahvillatının 1 kânun-evvel 942 tarihinde vadesi hüflü edecek olan 73 No. 11 faiz kuponlarının beheri 44 kuruş (sen bedelleri 2, kânunuevvel 942 tarihinden itibaren ödenecektir).

Kupon hamillerinin pazartesi, çarşamba ve perşembe günleri saat 9 dan 12 ye kadar idaremliz umum muhasebe müdürlüğüne müraacaatla-rı. (1861)

Tashih ilân

Defterdarlık millî emläke ait

14.11.942 tarihli Son Telgraf gazetesinde 8/51333 dosyada 94-107 sayı yerine serven 84-107 yazılmıştır.

Son Telgraf Tan ve Haber gazetelerinde 51217/1114.125 numaralı dosyada 58 a.15 yerine serven 3 yazılmıştır.

Haber gazetesinin 4 sonfeşin tarihli nüshasında 52184/26 dosyada Samancı odaları yerine serven Hamamcı odaları yazılmıştır.

Son Telgraf gazetesinin 20.11.942 tarihli nüshasında 51217/1114.70 numaralı dosyasında 39F metre murabba yerine serven 325 olarak yazılmıştır. ve 51217.1114/23 dosyada muhammen flyatı 438 yerine serven 453 yazılmıştır. Ve F. 2/2111 numaralı dosyada 91,50 metre murabba yerine serven 21,50 metre murabba yazılmıştır.

13.11.942 Son Telgraf gazetesinde 79/7298 dosyada Yeniköyde Majakof yerine serven Yenikapı yazılmıştır.

4 sonfeşin tarihli Son Telgraf'a 51218/1114.81 dosyada 32 ada yerine serven 33 yazılmıştır. Ve 70/7233 dosya içinde yeni. numarası 50 yerine serven 30 yazılmıştır. Ve 51217/1114.22 dosyada 10 ada yerine serven 16 yazılmıştır. Tashihen ilân olunur. (1950)

EN SON DAKİKA

Küçük İlanlar Kuponu

Bu kuponla eklenecek gazetesinde iş arama ve iş verme ilanları En Son Dakikada paranz öyredilecektir. İlanların gazetedeki görüldüğü şekli ile olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların nahtu-kalmak üzere sarıf adreslerini bildir-meleri lüzumdur.

Evlenme teklifleri:

* 50 yaşında, orta boylu, Allahtan başka hiç kimsesi olmayan, kimsesiz, çalışmaya iltikdarı olmayan çok na-muskar bir bayan, kendisi gibi yal-nız ve bakılmaya ihtiyacı olan bir-bayia evlenmek istemektedir. Bayan, görmüş ve geçirmiş, iyi bir aileden, zengin fakirleştirek düşmüş, iltihaf li kadındır. Dünyanın hiçbir şeyinde gözü yoktur. Gözül toktur, fakat muhtaktır. (N.G) remzine müraacaat.

* 1.70 boyunda birbüro şefi bulu-nan ecebi bir genç; 30 yaşlarında bir kadınlı evlenmek istemektedir. (H.V) remzine müraacaat.

İş ve işçi arayanlar

* 1322 doğumlu, askerliğini yapmış elektrik, kalıfifer ve musluk işlerin-de. anlayan bir bay, kapıçılık ve oda-cılık gibi bir iş aramaktadır. Taksim Aydede caddesi 4 numaralı Kıvılcım apartmanı kapıcısı Aziz vastaaile müraacaat.

Müteferrik

PUL MERAKLILARINA — Dam-gasız, damgalı Türkiye cumhuriyeti ve Türk hükümetleri Levan, ecebi hük metleri posta pulları toptan veya cins cins satılıktır. Arzu edenler İstanbul kız lisesi idare memuru Cev-a, Şenmana müraacaatları.

Aldırınız:

Aşağıda remizleri şafız olan o-lu kuyularımızın namılarına gelen mektupları idarehanemizden (pazar-ları haric) bergün sabahdan öğleye kadar ve saat 17 de sonra aldırma-ları.

(A.U.) (Ahenk 23) (A.B.C.D.) (B.Ş. kimsesi) (Bulunnaz) (Bay Fak) (Çabuk olsun) (Dadı) (D.F.P.) (E.E) (E.F.) (E.M.) (Eşine İham) (F.U.Ş) (F.D.K.) (F) (Firma) (F. Tez) (Göleryüz) (Hayat 51) (M.D.) (M.T.) (M.H.R.) (M.E. 49) (Nell) (O.I.) (Özaba) (P.A.) (79 senesi) (R.A) (Samimi) (Varlık) (Yersel) ...

Kayıp çocuk

14 yaşında Mustafa Kahya cumarte-si günü saat 14 tenberi kaybolmuştur

Kendisini bilenen ve görenler ya en yakın polise veya aşağıdaki adres-e insanıyet namını bulup getirenler memnun edilecek-tir. Adres: Fatih Hacı Hasan Bos-tanı Neveşirli

İbrahim paşa caddesi numara 52 de-nakışat Hacı Kahya

Şubeye davet

Emindou As. Ş. şinden: Demriyol Tgm. Hayri oğ Hasan Samunsu 320 (32192) nın acele 14875 No. ile şubemize gelmes.

Yedek Tb. Tgm. Recep oğlu En-ver Ural (48185) acele 13099 No. ile şubemize müraacaat etmes.

Veteriner üstgm. Nesim oğ. Mişod 1.01 (34649) un 15699 No. ile acele şubemize müraacaat etmes.

ZAYI — Beyoğlu Yenikent Dolap-derece 1221 plaka numaralı yük ara-bası kaybolmuştur. Bu arabanın plaka numarasının yenisini çıkarcasın-dan eskisi hükümsüzdür.

Kurtuluş — Şinanköy Demet sokak 34 numarada arabacı Yusuf Kar-sın (17277)

Bu ölü de kim?

7

Çeviren: MUZAFFER ESEN

söylenir gibi kımıldanıyordu:

— Demek böyle ha! Şimitle Jırar aynı adam, öyle mi?

Berje fikrinde ısrar ediyordu.

— Evet, Jırar, Şarlruva ricatında yamıdaydı, bugün dolayışımızın Ro-lenku, cıvarında beraber harbettik.

6 İkkânun 1914 günü hayatını kur-tardı. O gün Jırar olmasaydı zehirli gaz dolu bir siperde kuruyup gidecek-tim. Böyle bir iyilik unutulur mu hiç! Daha sonra Jırarın evlenişini, Bor-doda gemi armatörü olan kayımbaba-sının yanında çalışmak üzere 1921 de ordundan ayrıldığını öğrendim. Hatta birkaç defa da mektuplaştık. Sonra cahası da var, sana ufak bir vaka daha anlatayım: Demin doktor bize cesedin yarılarından, diğlinskiy sah-damarından, suni damagından ve bir yirik kulaktan bahsetti. 1915 mayı-sında hücum akşamı bölüğünde ken-

dışinden başka hayatta kimsa kalma-mıştı onu boşalım siparişin yanın-da bulup elini sıkıştım vakit bana şunları söyledi: "Ben de burada er-lerimle beraber ölmeliydim. Şimdi, dostum Uday burada olsaydı o da bu fikrinde yerinde bulurdu. Denizcilikte âdet böyledir, bir gemi batınca için dekilir hep beraber boğulur", görü-yorsun ya, o da seni unutmamıştı.

Uday düşünüyordu, anımsı:

— Dinle Berje, dedi. Anrı Jırar ölmes istediği yerde öldü. Şimdi sen bu ölümün sebebini öğrenmek isti-yorsun. Sana hak veriyorum. Fakat nigin müddetlemliliğe, yahud da po-lice başvurarak bana anlattıkların, bir ar olarak onlara söylemiyorsun? — Şaka mı ediyorsun Allah aşkına! Mesele bir harp arkadaşının ismi, ge-refi meselsidir. Bu itibarla için iç yüzünü herkesten evvel biz öğrenme-

liyiz;ne yapacağımızı sonra düşünür, herp ediyorsa polise, mahkemeye ha-ber veriz. Jırar casusluk teşkilatın-Ge çalışıyor bir adamdır. Demin sana hülasa ederek anlattığım vaka harp içerisinde geçmişti, şimdi kafamdan bir türlü söküp atamadığım bir dü-şünce geliyor: Jırarın Rolkenkurt'a feci ölümü muhakkak bu harp il-kâyesinin sonu olacaktır. Sonra bu iş de bir sır olduğu da muhakkaktır; zira dostumuz Jırarın ortadan kay-holuğu hakkında gazetelerin hiçbir şey yazmamıştır. Sonra başka bir nok-ta da var. Arkadaşımızın ismi hâli 33 üncü Tümen kulübü azalarının iş-teshinde yazılı duruyor. Şimdi hatırla-ma bir şey daha geldi. Per-fektörüs mu harebesinde patlayan bir bomba par-cası arkadaşımızın sol elinin küçük parmağının bir parçasını alıp götür-müşt